

Motion till riksdagen 2005/06:So45

av **Tasso Stafilidis (v)**
med anledning av skr. 2005/06:110

Uppföljning av den nationella handlingsplanen för handikappolitiken

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att vårdpersonalen skall vidareutbildas om sexualitet och funktionshinder för att motverka att funktionshindrade utsätts för diskriminering och utanförskap.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tillsätta en referensgrupp med uppdrag att utveckla studiematerial till stöd för diskussion, utbildning och fortbildning kring positiv sexualitet där frågor om funktionshinder och sexualitet tas upp.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att öka medvetenheten om funktionshindrades sexhjälpmedelsbehov inom sjukvården genom utbildning och fortbildningsinsatser.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fortbildningsinsatser till sjukvårdens hjälpmedelscentraler samt om att öka resurserna till sjukvårdens hjälpmedelscentraler så att de bättre kan arbeta med att anpassa sexhjälpmedel för funktionshindrade.

Bakgrund

Socialutskottet avslög i betänkande 2005/06:SoU22 mina motionsyrkanden i motionerna 2004/05 SO436 och 2005/06 SO450 med hänvisning till att handikappolitiska frågor skulle behandlas i samband med bl.a. regeringens skrivelse 2005/06:110 Uppföljning av den nationella handlingsplanen för handikappolitiken.

Eftersom ovanstående skrivelse saknar skrivningar om funktionshindrade och sexualitet föreslår jag följande.

Fel! Okänt namn på

En frigörande kraft

Den enorma styrka och kraft som varje människa föds med, den sexuella driften och lusten, ska inte kuvas och stängas in utan i stället användas till vad den i själva verket är – en positiv och frigörande kraft. Många funktionshindrade nedvärderas och deras sexualitet osynliggörs. Fortfarande är frågan om funktionshindrades sexualitet tabubelagd i samhället och inom vården saknas ofta självklar respekt för funktionshindrades rätt till sin sexualitet och njutning. Det krävs självfallet attitydförändrande åtgärder kring funktionshinder och sexualiteten. Eventuell samlevnadsproblematik måste synliggöras och funktionshindrades sexuella behov måste tas på allvar utan sexualmoralism. Sexualiteten är en källa till livsglädje, gemenskap och lust. Jag vill verka för en frigjord och jämställd syn på sexualiteten. En frigjord syn på sexualiteten innebär att bejaka varje människas rätt att fritt utveckla sin egen sexualitet så länge den inte skadar, kränker eller förtrycker någon annan. Genom tabun, moralism och stereotypa föreställningar om normalitet begränsas människor i utvecklandet av en egen positiv sexualitet. Sexualiteten ser olika ut hos oss alla och är en drift vi alla föds med. Sexuell tillfredsställelse är något positivt och frigör endorfiner, kroppens eget belöningssystem, medan sexuell frustration utlöser negativa stresshormoner. Konsekvenserna av att skambelägga och fördöma funktionshindrade kvinnors och mäns njutning är sexuell frustration och olyckliga människor.

Ut- och fortbildning om sexualitet och funktionshinder

Vi borde lyfta blicken och bejaka det goda och positiva i människans njutning. Det är viktigt att inte lägga värderingar på hur njutningen förverkligas så länge ingen skadas eller kränks.

Ett problem är fördomar kring funktionshindrades sexualitet och gamla människors sexualitet. De funktionshindrade är dubbelt diskriminerade. Att vara homosexuell och rullstolsburen eller att vara homosexuell och vilja dela rum och säng med en person av samma kön kan stöta på patrull hos vårdpersonalen. Ber man dessutom om hjälp för att komma upp i sängen tillsammans med sin partner kan situationen bli så svårhanterlig att man hellre avstår från att ha något sexliv. Jag anser att personalen bör utbildas i att hantera dessa frågor. Alla har rätt till sin egen sexualitet och rätt att få den hjälp och det stöd som behövs av personalen utan att behöva känna skuld och skam. Detta ges regeringen till känna.

Sexuell praktik som inte ses som det normala nedvärderas, tabubeläggs eller fördöms även för dem som har funktionshinder eller för dem som inte har några andra val, till förmån för främst vaginalsex mellan man och kvinna. Det gäller inte minst HBT-personer med funktionshinder. Jag ser inte att det är kvinnors och mäns val av sexuell praktik som är skadlig, problemet är om

Fel! Okänt namn på

någon blir kränkt, skadad eller tvingas att medverka mot sin vilja. Vidareutbildning för vårdpersonal behövs även inom de sexualpraktikområden som är tabubelagda.

Med anledning av detta bör en referensgrupp få i uppdrag att utveckla ett studiematerial till stöd för diskussion, utbildning och fortbildning kring positiv sexualitet där frågor om funktionshinder och sexualitet tas upp. Referensmaterialet bör även ge stöd för diskussioner om sexualitet och heteronormativitet som utgår från en frigjord och jämlik syn på sexualitet med grundsynen att det inte är samhällets uppgift att uppvärdera någon typ av samlevnad, sexuell läggning eller sexuell praktik framför någon annan. I stället bör individens egna livsval uppmuntras. Detta bör ges regeringen till känna.

I detta sammanhang bör även nämnas att frågor kring den rådande könsmaktsordningen måste belysas eftersom jämställdhet vad gäller sexuell aktivitet mellan parter ska vara jämlik, oavsett vilket kön man är skapad med eller har tillägnat sig, eller om man är funktionshindrad eller ej. Alla är vi olika när det gäller hur vi bäst blir sexuellt stimulerade. Därför måste det vara upp till varje vuxen människa att skaffa sig sin egen sexuella njutning på sitt alldeles eget sätt. Det är viktigt att betona att det inte är samhällets uppgift att uttrycka någon värdering när det gäller människors sexuella val. För att nå dit krävs det en rad utbildnings- och fortbildningsinsatser inom offentlig verksamhet. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Genom detta kan attitydförändrande åtgärder mot diskriminering och utanförskap på grund av funktionshinder eller sexuell moralism belysas. Dessutom behöver fortbildningsinsatserna nå ut till sjukvårdens hjälpmedelscentraler så att de bättre kan arbeta med och anpassa sexhjälpmedel för den funktionshindrade individen. Sjukvårdens hjälpmedelscentraler skulle t.ex. på ett bättre sätt kunna arbeta med att anpassa sexhjälpmedel för den funktionshindrade individen. Regeringen bör därför ta funktionshindrades sexuella behov på allvar och öka resurserna till sjukvårdens hjälpmedelscentraler så att de bättre kan arbeta med att anpassa sexhjälpmedel för funktionshindrade. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 6 april 2006

Tasso Stafilidis (v)